

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Lasten lukuharrastus PIRLS- tutkimuksen valossa

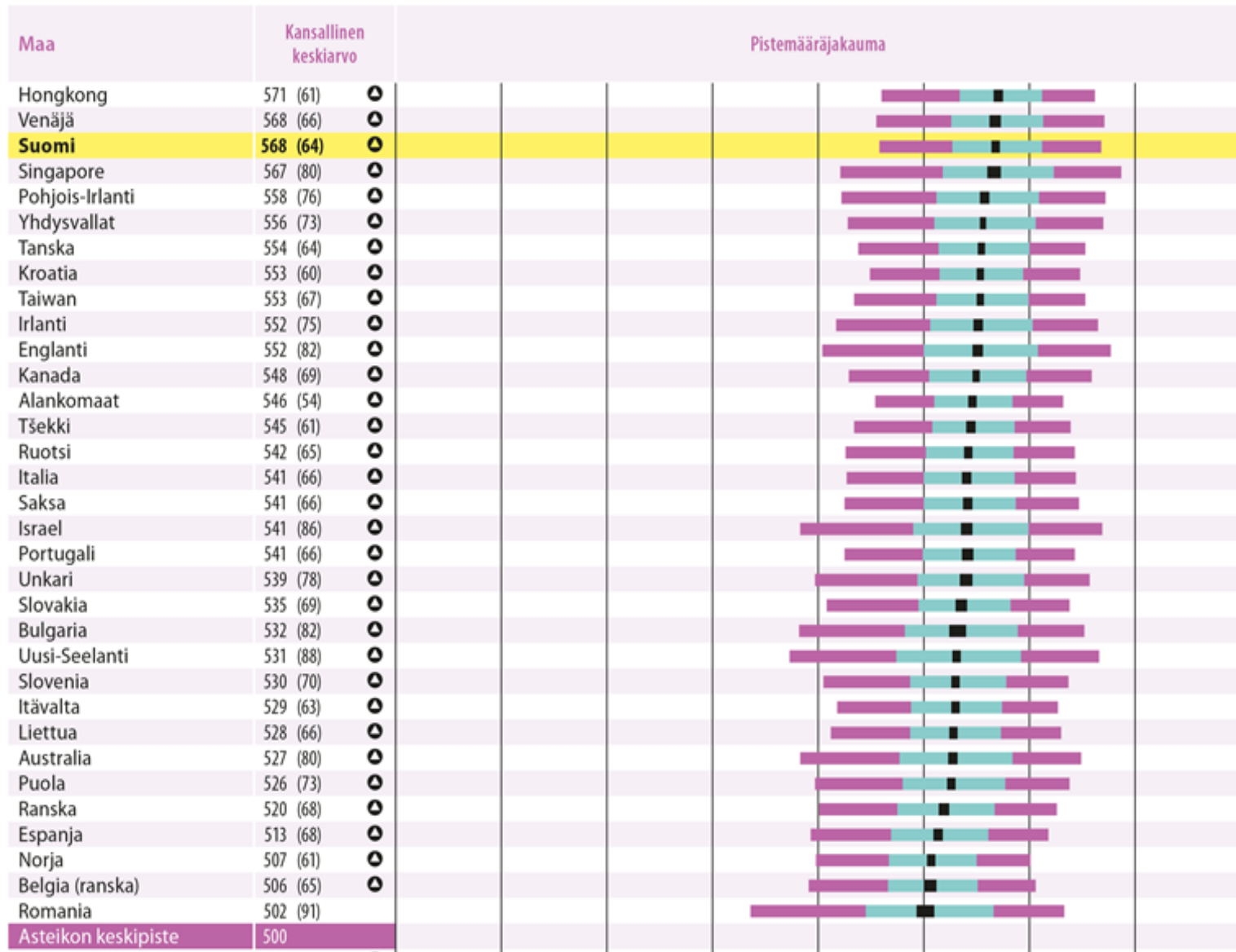
Sari Sulkunen, FT
sari.sulkunen@jyu.fi

PIRLS 2011

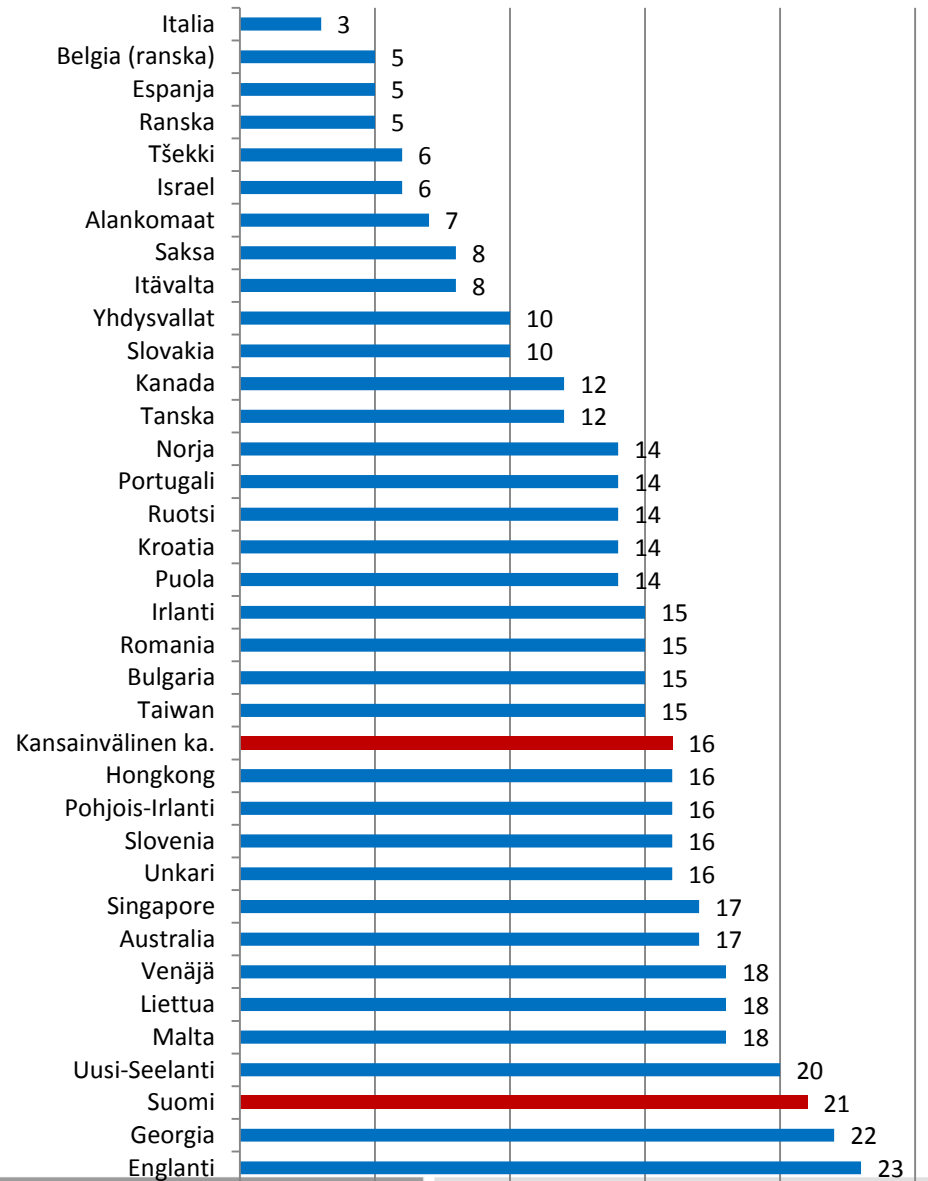
- Progress in International Reading Literacy Study
  - IEA-järjestön hanke
  - Toteutetaan viiden vuoden välein (2001 ->)
  - Vuonna 2011 mukana 45 maata
- Arvioinnin kohteena neljännen luokan oppilaiden luetun ymmärtäminen
  - Kaunokirjallisuuden ja tietotekstien lukeminen
  - Tiedon hakeminen ja yksinkertaisten päätelmien tekeminen sekä luetun tulkinta ja arvioiminen
- Edustava otos suomalaisista 4. luokan oppilaista
  - 145 alakoulua ja 268 luokkaa
  - 4 640 oppilasta
- Arviointimateriaalit: luetun ymmärtämisen koe, oppilaskysely, vanhempainkysely, opettajakysely ja koulukysely

Kuvio 1 Lukutaidon kansalliset suorituspistemäärät

udy - PIRLS 2011

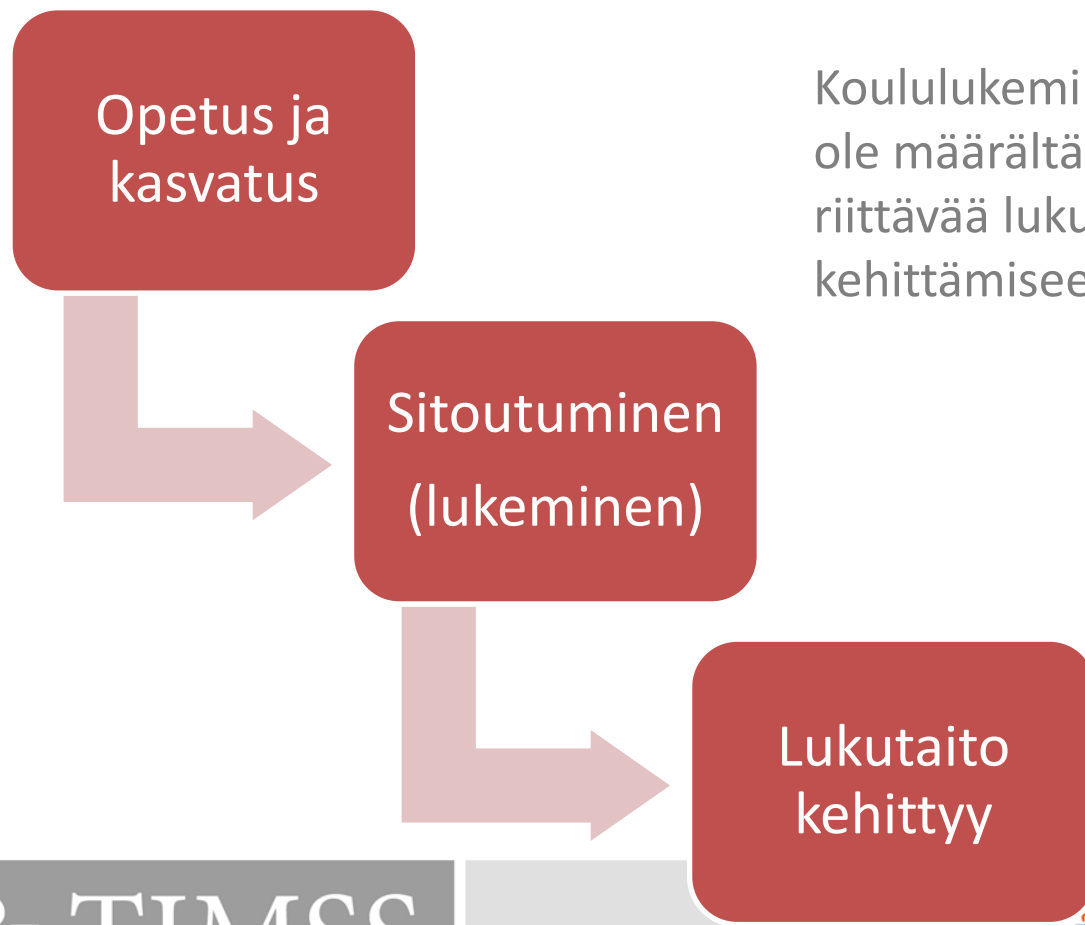
Tyttöjen ja poikien lukutaidon ero

Lukemiseen sitoutuminen (engl. reading engagement)

- Lukuharrastus
  - Monipuolinen lukeminen ja ajankäyttö
- Asennoituminen lukemista kohtaan
  - Oppilaiden luottamus lukutaitoonsa
  - Lukemisesta pitäminen
  - Lukemismotivaatio
- Asennoituminen lukemaan oppimista kohtaan
- Kodin ja koulun tuki lukemiseen sitoutumiselle

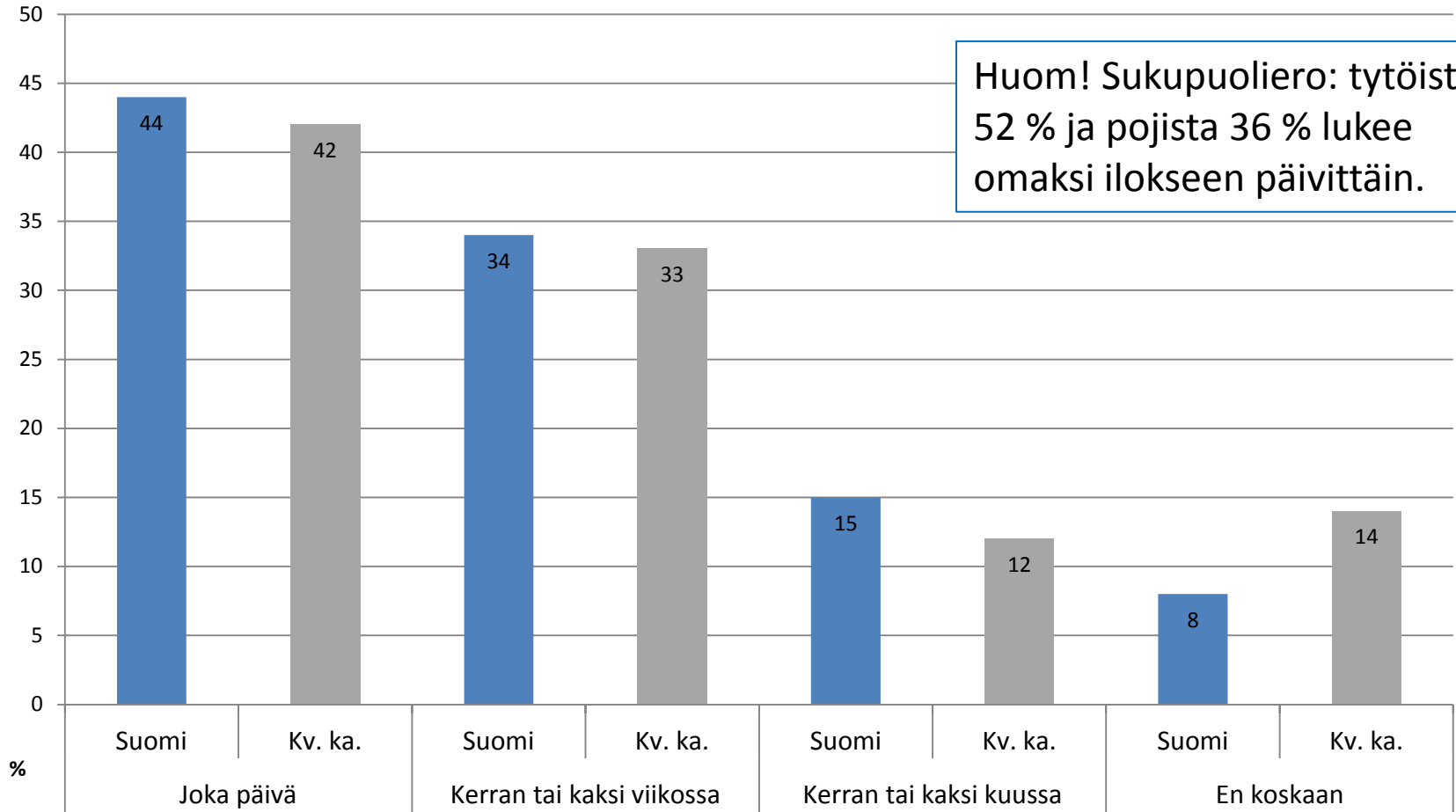
Lukemiseen sitoutuminen on välittävä tekijä opetuksen ja lukutaidon välillä

Koululukeminen ei ole määrältään riittävää lukutaidon kehittämiseen!

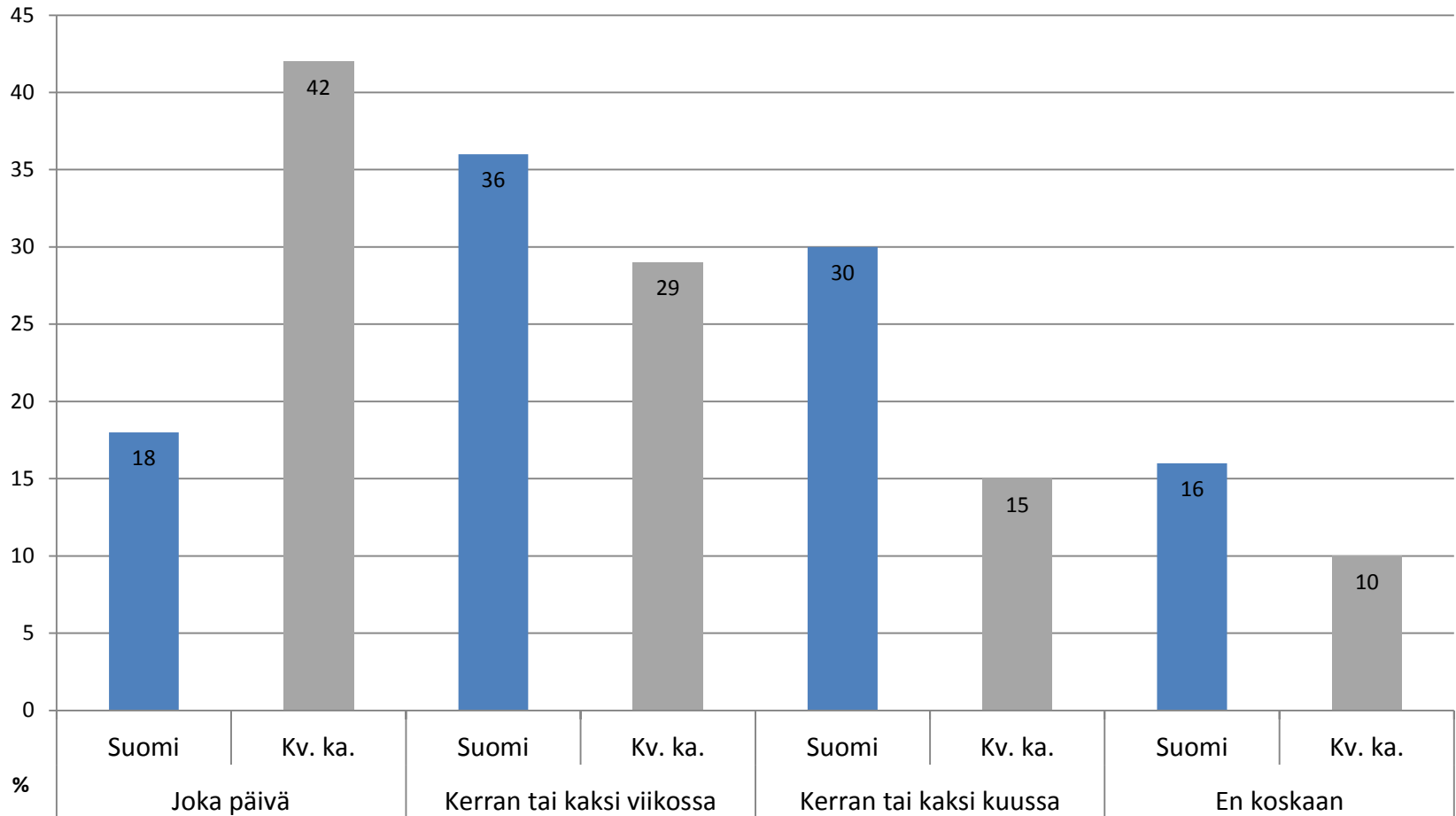
Omaksi iloksi lukeminen koulun ulkopuolella

Huom! Sukupuoliero: tytöistä 52 % ja pojista 36 % lukee omaksi ilokseen päivittäin.

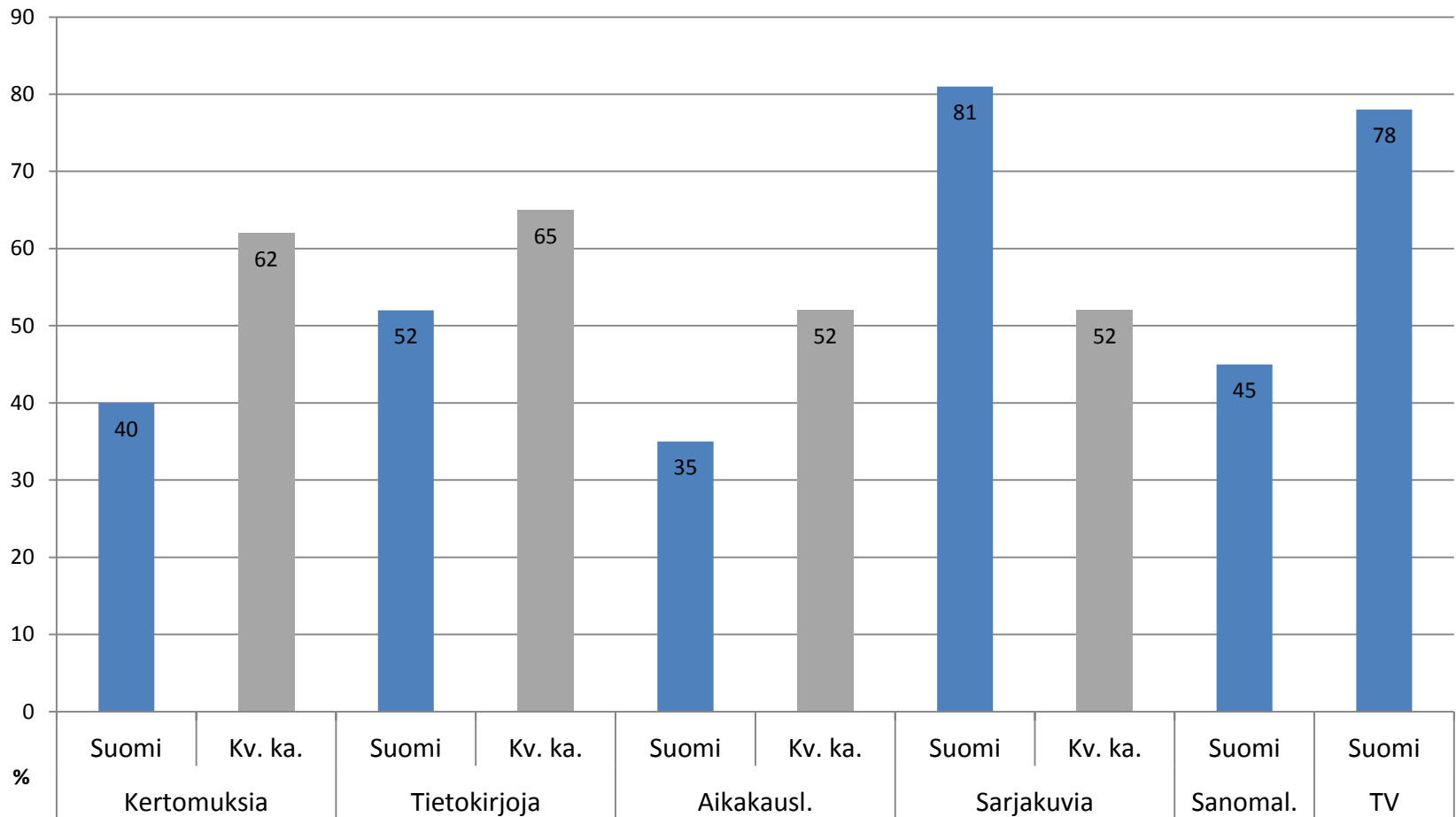
Lukeminen oppimista varten koulun ulkopuolella

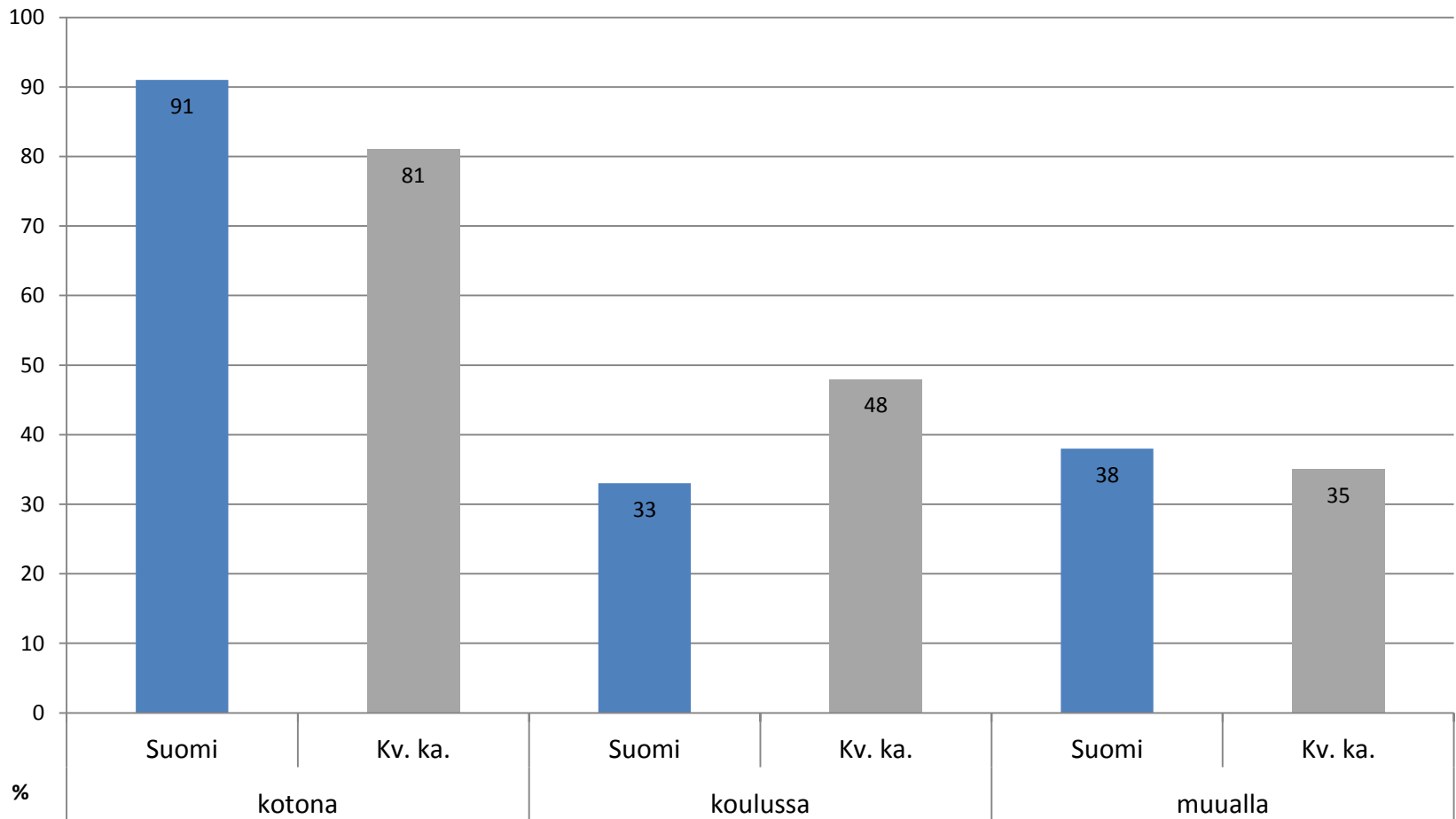
Mitä koulun ulkopuolella luetaan (painettuna tai verkosta)?

Vähintään kerran tai kaksi viikossa lukevien osuudet.

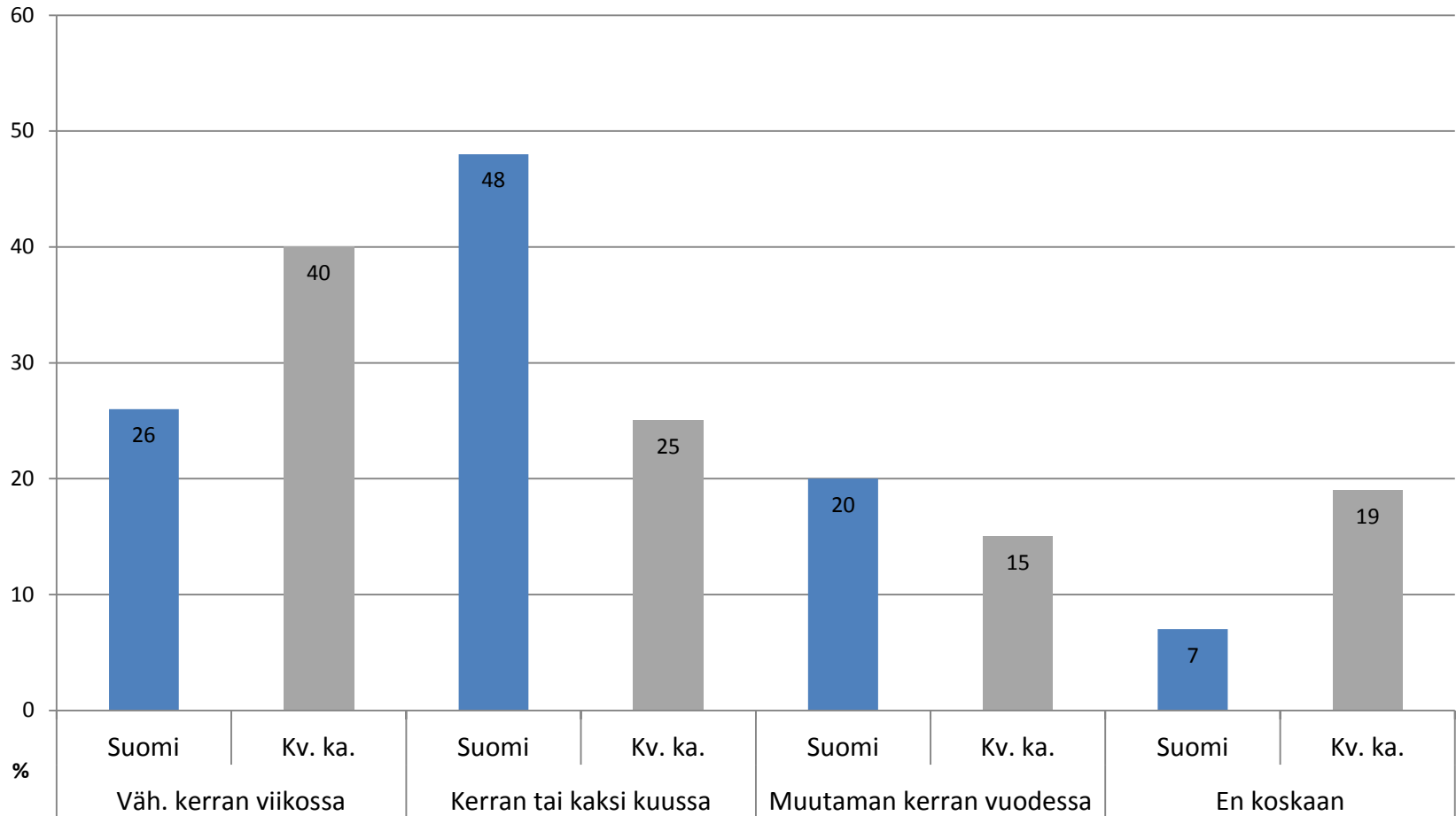

Tietokoneen käyttö

Vähintään kerran tai kaksi viikossa

Kirjojen lainaaminen kirjastosta

Lukemista koskevat asenteet

PIRLS & TIMSS

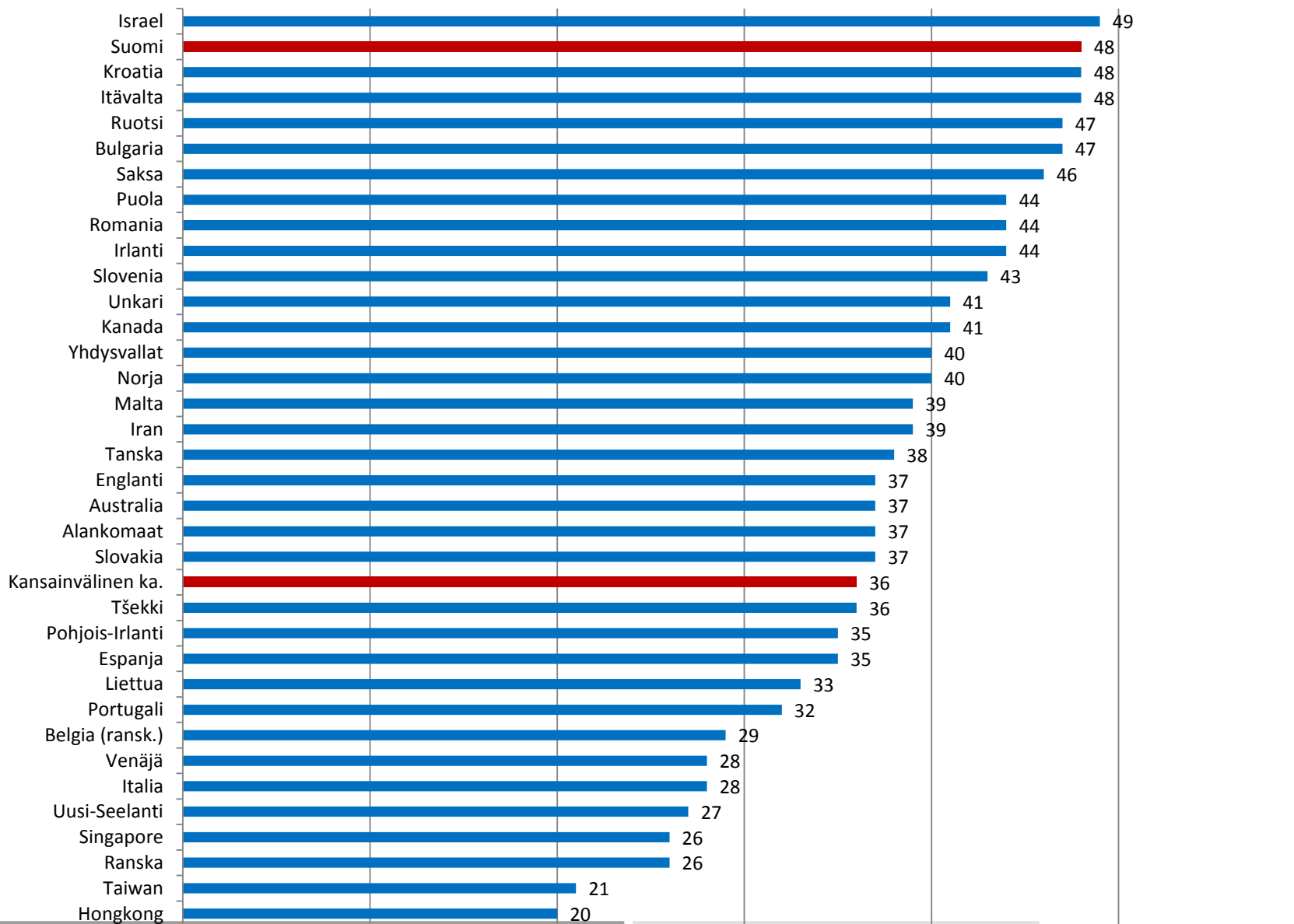
<http://ktl.jyu.fi/ktl/timss-pirls>

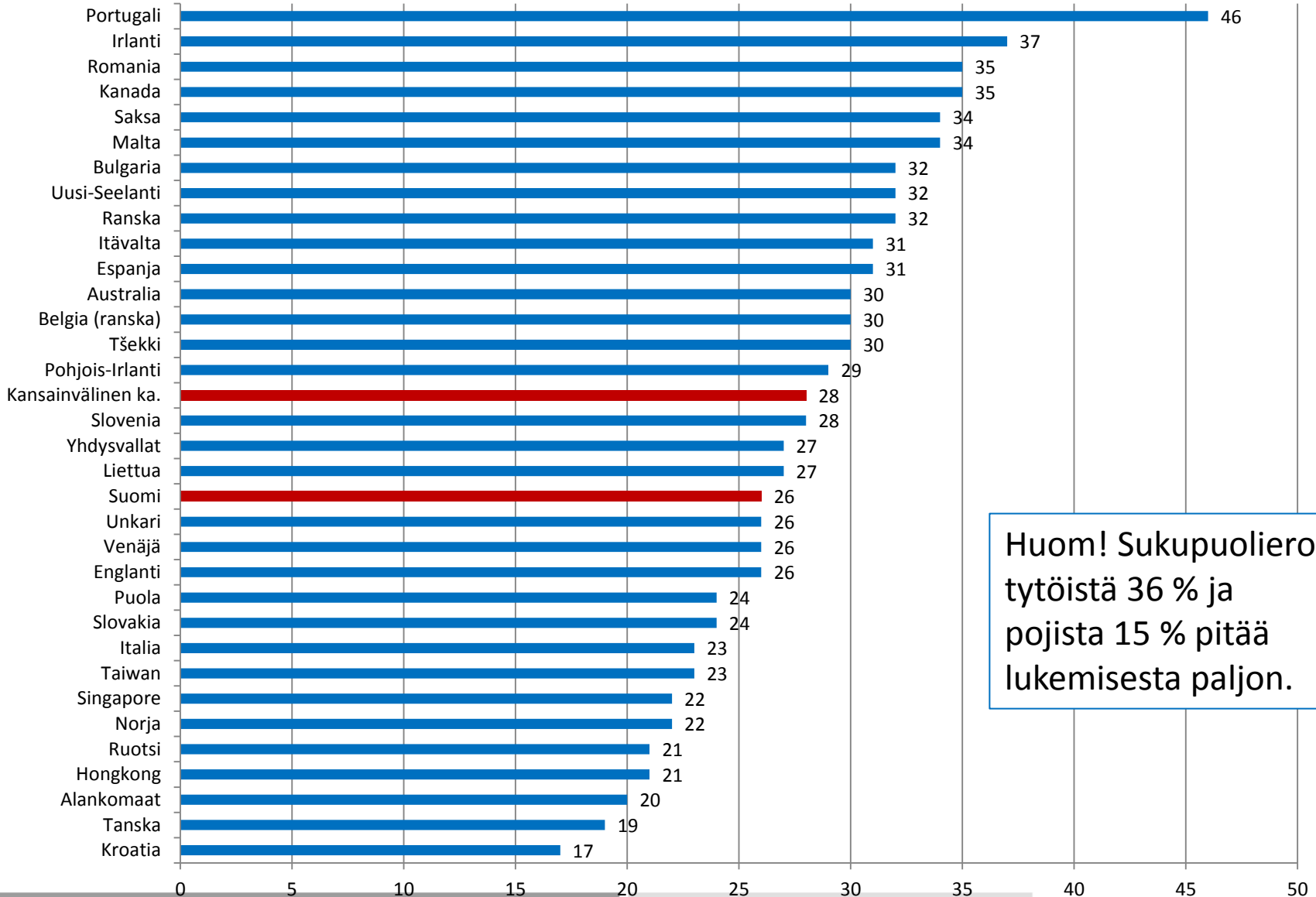
Asenteet PIRLS-arvioinnissa

- Lukutaitoon luottaminen (paljon, jonkin verran ja heikosti luottavat)
- Lukemisesta pitäminen (paljon, jonkin verran ja vain vähän lukemisesta pitävät)
- Lukemismotivaatio (hyvin, jonkin verran ja heikosti motivoituneet)
- Sitoutuminen lukemisen opetukseen = opetuksen kiinnostavuus (hyvin, jonkin verran ja heikosti sitoutuneet)

Lukutaitoonsa paljon luottavien osuus

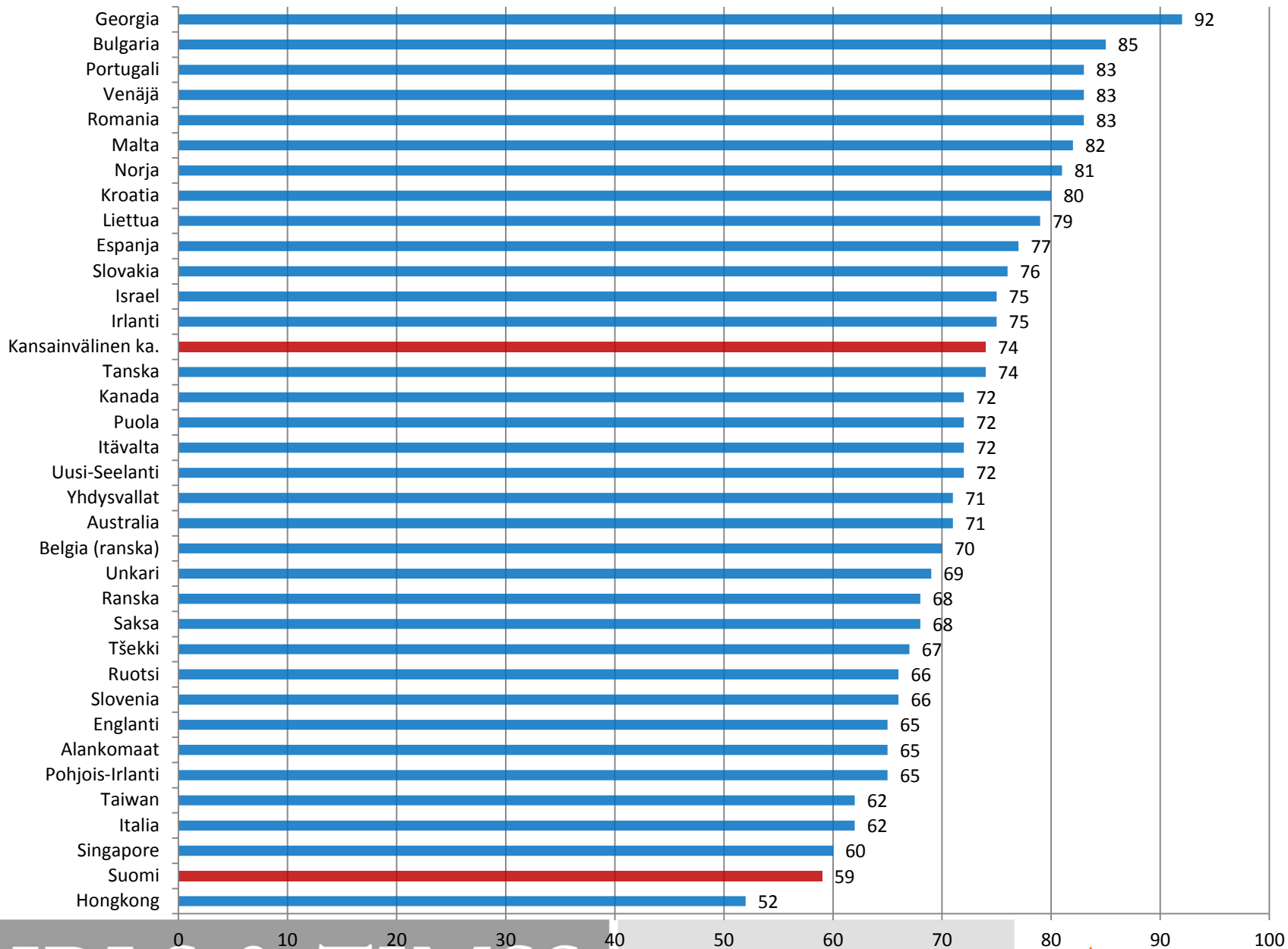
Lukemisesta paljon pitävien osuus

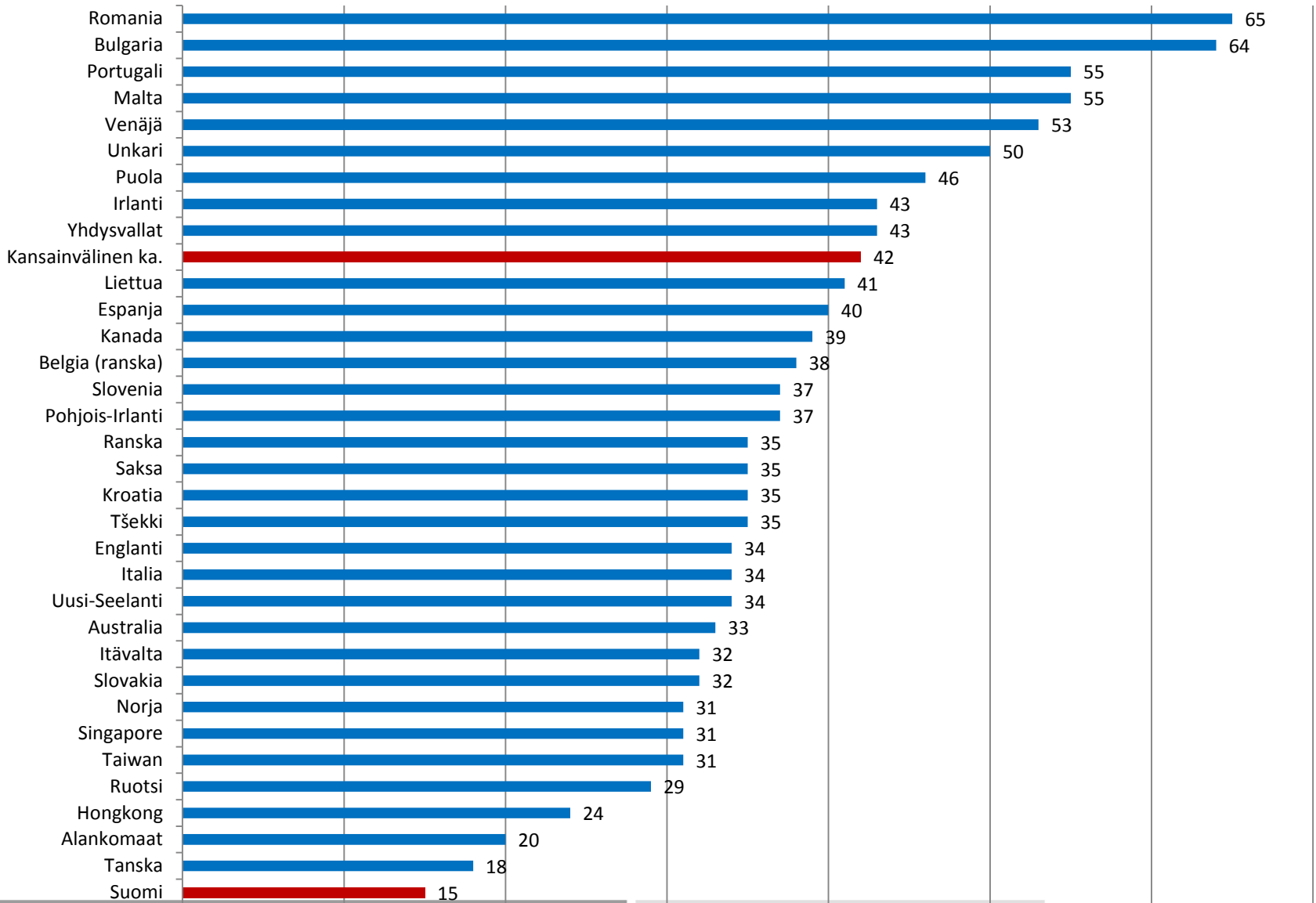
Huom! Sukupuoliero:
tytöistä 36 % ja
pojista 15 % pitää
lukemisesta paljon.

Hyvin motivoituneet lukijat

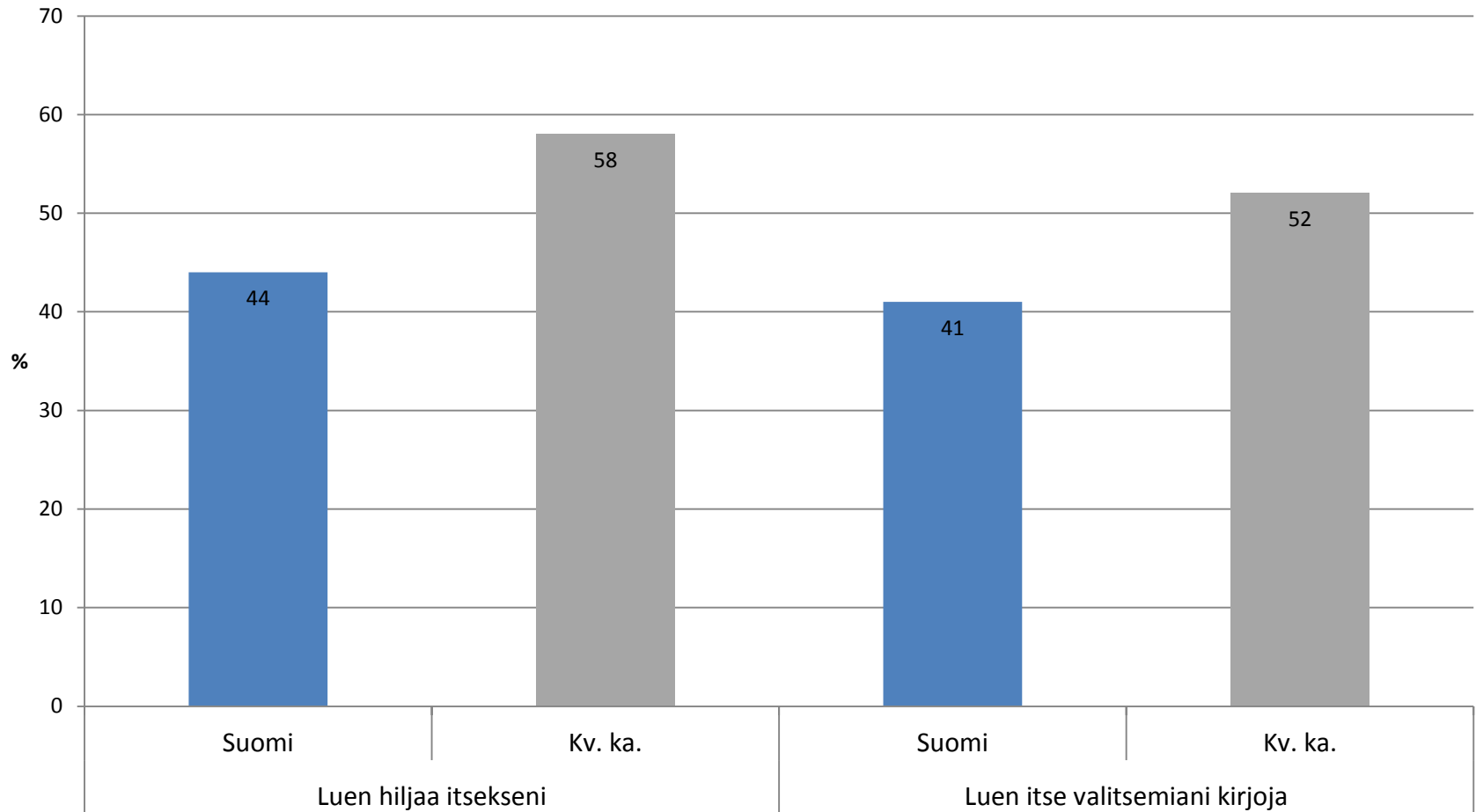

Opetukseen hyvin sitoutuneet oppilaat

Millaista tukea lapset lukuharrastukselleen saavat?

Lukeminen koulussa, päivittäin

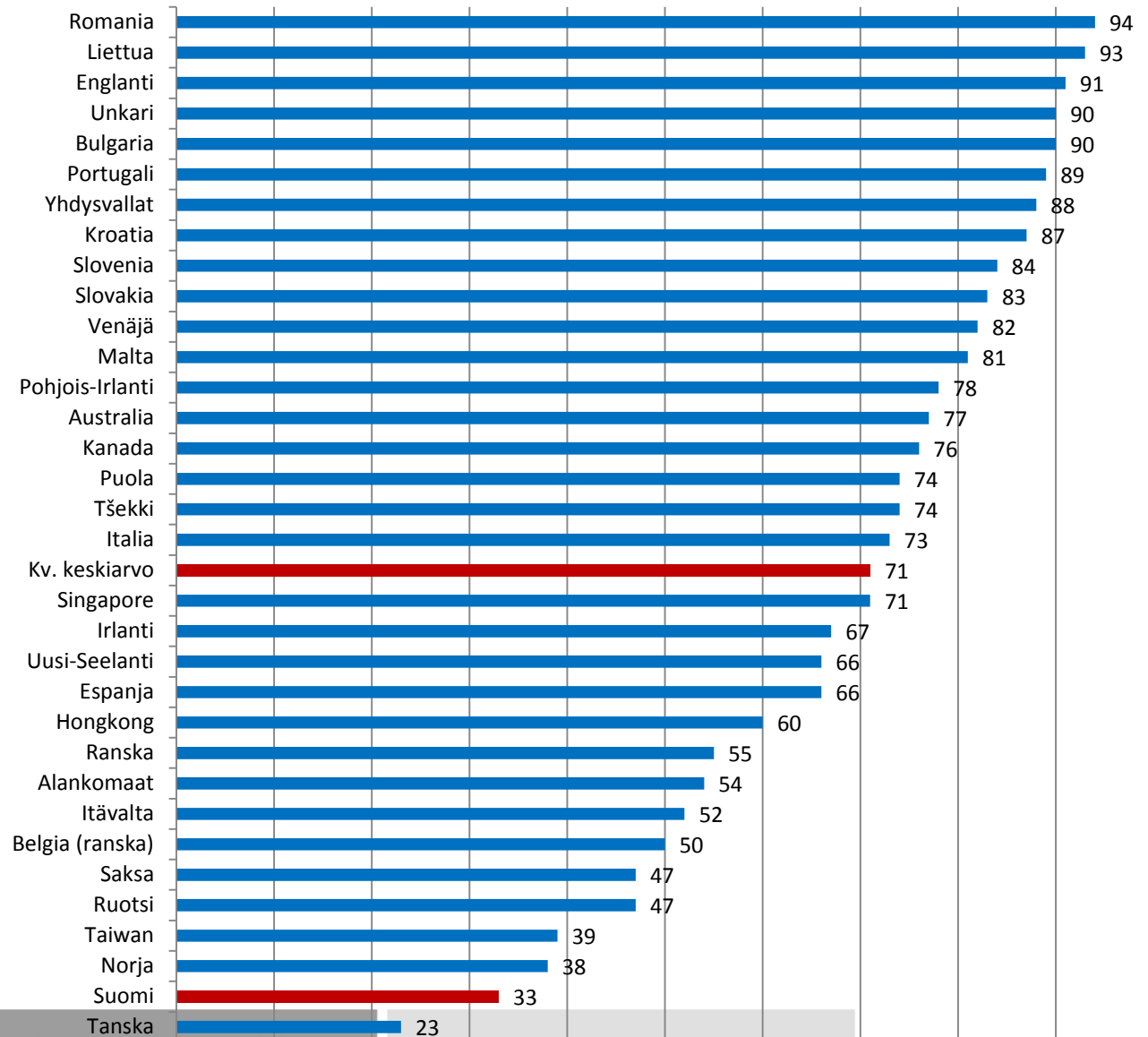

PIRLS: oppilaiden sitouttaminen opetukseen

- Opettajilta on kysytty, kuinka usein he oppilaita innostaakseen ja edistääkseen oppimista tekevät seuraavia asioita oppitunneilla:
  - esittävät oppilaille yhteenvedon siitä, mitä tunnilla olisi pitänyt oppia
  - yhdistävät opetusta oppilaiden arkielämään
  - kyselevät saadakseen esiin syitä ja selityksiä
  - kannustavat kaikkia oppilaita parantamaan suorituksiaan
  - kehuvat oppilaita hyvästä yrityksestä
  - tuovat tunnille kiinnostavaa materiaalia.
- Useimmilla tunneilla, puolella tunneista, joillakin tunneilla -> kokonaistulos

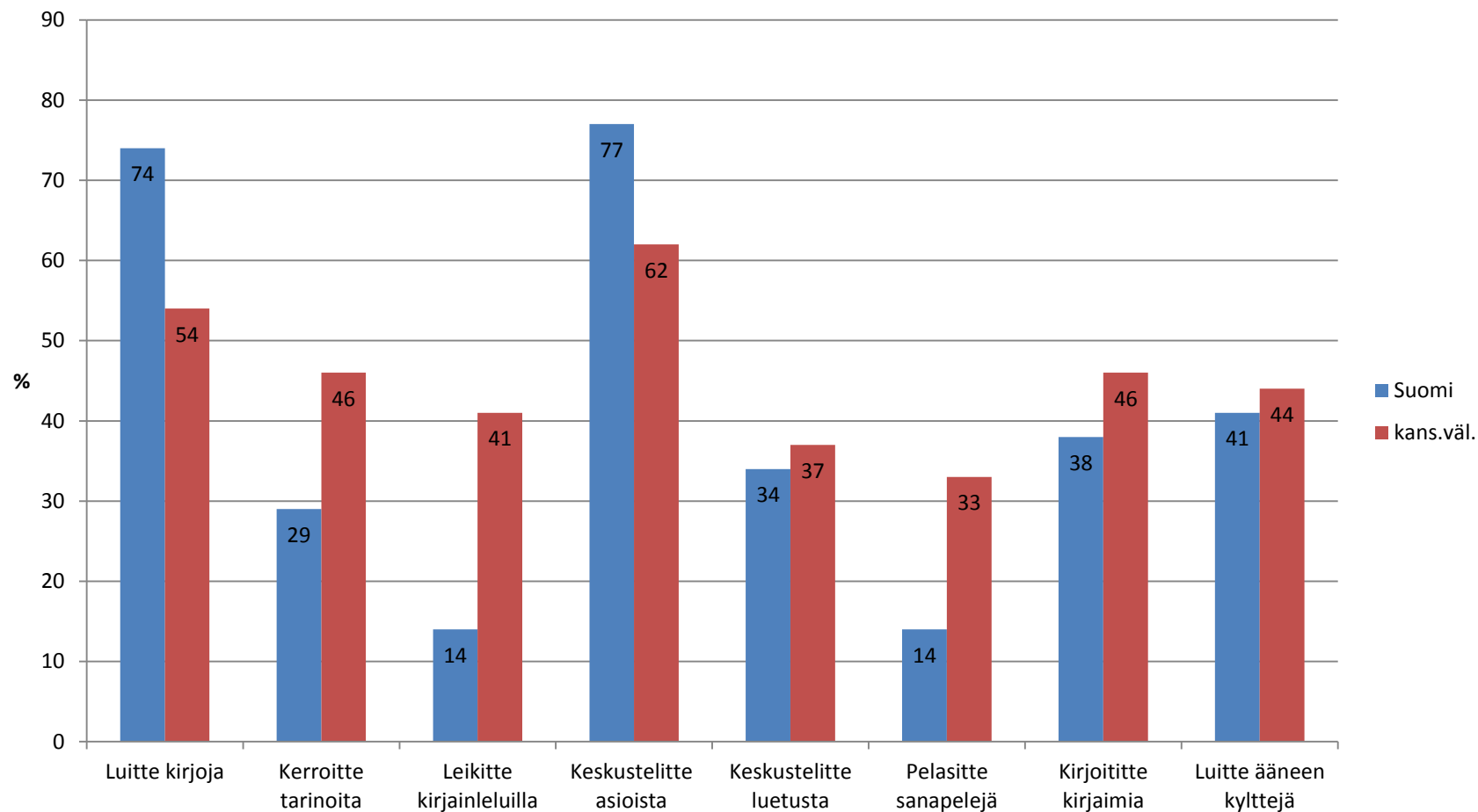
Useimmilla tunneilla oppilaita sitouttavien opettajien

OSUUS

Kodin varhainen tuki lukemiselle

'Usein' vastanneiden vanhempien prosenttiosuus

Yhteenvetoa

- Taidolliset oppimistulokset saavutetaan hyvin
  - Lukutaidon kannalta poikien lukutaidon kehittäminen tyttöjen tasolle suurimpia tasa-arvohaasteita
- Omaehtoinen lukuharrastus kansainvälistä keskitasoa tai sitä vähäisempää
- Lukemista koskevat asenteet kansainvälisesti verraten heikkoja
  - Äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineen keskeisiä tavoitteita
  - Keskeisiä lukutaidon selittäjiä
- Lukemistalkoiden aika
  - Aidosti lapsikeskeinen lähestymistapa niin kotona kuin koulussakin
  - Lukemaan innostaminen keskiöön

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KOULUTUKSEN TUTKIMUSLAITOS

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Kiitos!

